

Déli Hirlap

KERESKEDŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Timisoara-Belváros,
Szabadság-utca 4. szám. • Telefon este 9 óráig 2-42, asen-
tal 16, vagy 2-42. szám. • ELŐFIZETÉSI ÁRAK KÜLFÖLDÖN:
havi 110 Lel, negyedévre 330 Lel, félévre 600 Lel
és egész évre 1200 Lel vagy ezekkel egyenlő értékű valuta

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VUCHETICH ENDRE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK TEMESVÁROTT ÉS VIDEKEN KEE-
RESKEDÉSESEL: havonként 80 Lel, negyedévre 240 Lel, félévre
480 Lel, egész évre 960 Lel. • Köztisztviselők, valamint
állami nyugdíjasok részére: havonként 60 Lel, egy negyed-
évre 180 Lel, egy félévre 360 Lel és egy egész évre 720 Lel

VI. ÉVFOLYAM * 42. SZÁM

TIMISOARA, 1930 FEBRUÁR 21, PÉNTEK

ÁRA 4 LEI, BUKARESTBEN 5 LEI

Haragszik

sváb testvéreink hivatalos lapja, mert a legutóbbi községi választásokkal kapcsolatban rá mertünk mutatni egy-nemely gyengeségére politikájuknak. Mert ezek a politikai hibák érlelték azt az eredményt, hogy huszonnyolcezer sváb szavazatból a népközösség csak tízezeréget kapott. Tettük észrevételünket akkor, mikor a szászok olyan ultimátumszerű hangon követelték a rendteremtést a sváboknál, mely egy fajhoz tartozó és egy politikai párthoz tartozó kisebbségi népeknek egészen szokatlan. És éppen azért, mert a szászok attól a szokatlan hangtól sem riadtak vissza a nagy nyilvánosság előtt, bátran szabad volt követelnünk, hogy táborukban „valami nincsen rendben.” Nem beavatkozás ez az ő belső ügyükbe, mint például a szatmáriak visszanémetesítése, vagy hazánk a szatmári püspöki szék befűlése körül, hanem meg fogja engedni sváb lapjaink, hogy egy kissé körülnézünk annak a leányzónak a portáján, akinek kegyeiért évek óta csevegünk. Esengünk őszinte szeretetből és azért is, mert úgy érezzük, hogy mi sem vagyunk éppen ellenszenvesek a leányzó előtt, sőt ehhez a házassághoz mindkettőnknek nagy erkölcsi érdekei is fűződnek. Ha már most a leányzó gyámja mindezek ellenére ellenzi ezt a szívügyet, úgy csak természetesen, hogy igyekezzünk őt igazunkról meggyőzni. Meggyőzni igazunkról és ha saját fajrokonai is észreveszik hibáikat, melyek a mi boldogulásunknak is útjában állanak, elpalástolni. Megmondjuk kerekén és őszintén: a kisebbségek együttműködésének vagyunk hűvek és ezen eszméért való küzdelmet nem adunk fel annak ellenére sem, hogy évek hosszú sora alatt csupán egyszer sikerült a blokkot sváb testvéreinkkel megvalósítani. Harcolni fogunk ezért továbbra is és meggyőződésünk, hogy eljön az idő, amikor a nép olyan erővel fogja ezt követelni vezéréitől, amelynek nem tud majd ellentállani semmiféle oportunitási politika. Mert bármilyen román párttal való paktumnál előnyösebb a kisebbségi eszme szempontjából az egymásra tárt kisebbségek együttműködése politikai téren is. Mi a kisebbségi gondolatot nem egy választás vagy egy kormány uralmának tartamára nézzük, hanem mint jövőbeli adottságot is. Az állandó paktumozások nem szolgálják ezt a célt. A nép politikai elnevelésének szolgálatában állanak. És ezt akarnók elkerülni és ehhez van szükség a sváb testvérek

megértésére. Ezt a megértést pedig nem tapasztaljuk. Nem tapasztaljuk mi és ugyilátszik nem tapasztalják a szászok sem a kívánatos mértékben. Erre rámutatni volt célunk, amikor a szászok ultimátumával foglalkozva bizonyos következtetéseket és tanulságokat hátkordítottunk levonni. A magunk számára is. Mert nemesak a saját bőrén tanulhat az ember. Ha akar tanulni. Ott van a kutya eltemetve, — írja sváb lapjaink, hogy a magyaroknak fáj a szatmári kérdés. Mi ez-

zel szemben azt hisszük, a kutya ott van elásva, hogy a sváb vezetőknek fáj, hogy a szászok sem hajlandók tétlenül nézni, mint idegeneknek el mind nagyobb tömegben a svábok — nem a sváb nemzeti eszmétől — hanem a jelenlegi sváb vezetők politikájától. És ha nem mindegy ez a szászoknak, úgy nekünk sem lehet egészen mindegy, akik a Bánságban sorsközösségekben élünk velük és ezt a sorsközösséget szeretnők valahogyan kifelé is ki-domborítva látni. Ismétljük, a hely-

zeti adottságok nem egy választás gyorsan mulandó tartamára utalnak egymásra bennünket, hanem a kisebbségi élet egész idejére. Ilyen körülmények között pedig nemesak nem il-domtalanság, hanem parancsoló szükségesség, hogy — sine ira et studio — levonjuk bizonyos történések bizonyos következtetéseit. És éppen ezért ezt meg fogjuk tenni a jövőben is. Addigra talán megváltozik sváb lapjaink felfogása is erről a kérdéstről. Őszintén kívánjuk, hogy így legyen.

Demokrácia vagy diktatura?

Írta: Radulescu Viktor dr.

Bár nem azonosíthatjuk magunkat az alábbi cikkel, annak a fejtegetések érdekességénél fogva mégis helyt adunk.

Timisoara, febr. 20.

A Déli Hirlap hasábjain megjelent cikkeim egyikében a diktatura bevezetésének szükségességére mutattam rá, míg a másikkban kérdések feltevésével, amelyek már a választ is magukban foglalták, igazoltam azt, hogy Maniu Gyula kormánya még a legesélyesebbet sem tudta megvalósítani az annak idején beharangozott sok ígértől. Ezuttal néhány olyan feladatra mutatok rá, amelyeket a következő kormánynak az ország érdekében sürgősen meg kell valósítani.

1. Hosszu lejáratu alacsony kamatozású mezőgazdasági hitel nyújtásával mentse meg az adósságok sulya alatt grönnyedő gazdatársadalmat.

2. Haladéktalanul módosítsák a kényszeregyezségi törvényt, hogy annak segítségével csak a tisztességes, de szerencsétlen körülmények közé jutott kereskedőket mentjük meg a csődtől.

A jelenlegi törvény mellett, amikor alig hat hónap alatt az országban 413 kényszeregyezségi kérelmet nyújtottak be 3206 millió lei aktívával 2827 millió lei passzívával, több mint bizonyos, hogy visszaélés történik.

3. Szállítsák le az adókat, mert elviselhetetlenek. Ránehezedik az összes gazdasági osztályokra a pénztelenség és nincsetlenség. A nagyközönség fogyasztóképeség a legminimálisabbra csökkent. A hiányzó összegeket, amelyek az államháztartás fedezéséhez

szükségesek, a kincstár azok vagyosságának az értékesítéséből teremse elő, akik az államot milliárdokkal meglópták. Ezt Maniuék is prédikálták — amíg ellenzéken voltak. Most követeljük, hogy tartsák be a szavukat.

4. Legyen vége a nepotizmus rendszerének, amelyet annyi előszeretettel tartanak épségben, amikor állások betöltéséről van szó.

5. Mindenki számára teremtsenek munkaalkalmat. Aki nem akar dolgozni, arra könyörtelenül alkalmazzák a csavargótörvényt.

6. Takarékoságot követelünk az egész vonalon. Kerülni kell az összes felesleges kiadásokat.

7. Szállítsák le a tisztviselők létszámát, de adjanak nekik olyan fizetést, amely legalább is a békebeli aranyparitással legyen egyenlő értékű. És adják meg a fizetést pontosan, nem mint ma, amikor a tisztviselőknek sokszor hónapokig kell várni a fizetésre.

8. Növeljék a bírák számát, mert a perek évekig húzódnak. Ez diszkreditálja az igazságszolgáltatás tekintélyét és rontja egy a bel-, mint külföldön az állam hitelét.

9. Fokozzák amortizációs kölcsönök útján az építkezéseket úgy a köztisztviselők, mint a magánosok számára.

10. Törvényes uton rendezni kell a kisebbségi kérdést. Ennek a törvénynek a következő alapelvekből kell kiindulni: egyenlő kötelezettségek mellett egyenlő jogok adassanak. Ne szenvedjen az állam méltósága, a kisebbségeket pedig ne alázzuk meg.

Több jogot adjunk, mint amennyit kérnek, ne kérjünk tőlük mást.

mint amennyire a becsületes állampolgár kötelezve van az állammal szemben.

Ime itt van néhány sürgős feladat, amelyet minden párt az ellenzéken mint megvalósítandót kürtöl világgá, hatalomra kerülve azonban azok teljesítéséről megelégedezik. Ezek: az intézkedéseket vagy egy ember, vagy pedig a legkiválóbb férfiakból alakult kormány diktatúrája révén lehetne foganatosítani. Itt van Franciaország példája, ahol a volt miniszterelnökből alakult kormány aránylag rövid idő alatt megmentette nemcsak a francia frankot, hanem Franciaországot is.

Ha az ország legkitünőbb embereiből alakult kormány intézi az állam sorsát, semmi szükségünk sincs a „nemzet választottjainak” ellenőrzésére, akik amúgy sem töltenek be más szerepet, minthogy bábok annak a pártnak a kezében, amelyhez tartoznak.

A politika nem lehet senki számára menedékhely, amikor felfokozott erővel kell dolgozni, hogy helyrehozzuk azt a sok bajt, amelyet ezideig a politikai pártok okoztak.

Senki nem fogja kérdezni, hogy milyen rendszer mellett teremtik meg anyagi jólétét.

Majd ha nem lesznek be nem váltott, hazug ígértetések és nem hallják a demagóg politikusok jelszavait, akkor a társadalom is elégedett lesz. Az adott helyzetben egy egységes diktatura előbbrevaló a hamis demokráciánál.

Ma dől el a fizetési nehézségekkel küzdő Timisiana takarékok sorsa Bukarestben

Temesvár, február 20.

A Timisiana Takarékpénztár Hitelintézet válságos helyzetében tegnap sem történt döntés és a bank megmentésének kulcsa immár Bukarestben van. Most már minden attól függ, vajjon a Nemzeti Bank és a kormány folyósítani tudják-e a száz millió leit, amely ma feltétlenül szükséges, hogy a fizetési nehézségekbe került takarékpénztár működését zavartalanul folytathassa. A Timisiana ügyében tegnap Temesvárott ismételt tárgyalások folytak. Nestorescu, jegybank kiküldött vezérfelügyelője, tegnap reggel hét órakor megérkezett Aradról Temesvárra, azonnal kormányzóvárra hajtatott, ahol Boen Szevér miniszter, bánági kormányzó fogadta. A tanácskozások kormányzó és a felügyelő között két órán keresztül tartottak.

A zárt ajtók mellett lefolyt tárgyalások alkalmával — értesüléseink szerint — Nestorescu vezérfelügyelő, aki alapos ismerője a Timisiana helyzetének, részletes felvilágosításokat adott Boen Szevér miniszternek.

Azokról a módokról tárgyaltak, amelyek mellett a bankot meg lehetne menteni. A tárgyalások után Nestorescu a Nemzeti Bank temesvári fiókjába ment, ahol Dobrovicescu Sztamate fiókigazgatóval folytatott megbeszélést, ezenkívül tárgyalt a Timisiana vezetőivel is. Végül telefonon a jegybank kormányzójával lépett érintkezésbe.

A jelenlegi helyzet arra enged következtetni, hogy kevés a remény arra, hogy a válságban levő pénzügyintézet hamarosan leküzdhesse nehézségeit.

Súlyosbítja a helyzetet az a körülmény, hogy Madgearu pénzügyminiszter, akinek kezében a döntés joga van, jelenleg Genfben a vámfegyverszüneti konferencián időzik, onnan Rómába, Párisba, majd Londonba megy és csak két hét múlva tér haza. Nélküle nehezen képzelhető el a helyzet tisztázása. A Timisiana ügyében Boen Szevér miniszter, kormányzó a következő kijelentéseket tette:

— A helyzet csak két-három napon belül tisztázódik. Tegnap tárgyaltam Nestorescu felügyelővel, azonban a válság csak Bukarestben nyerhet megoldást. Én máris érintkezést kerestem Bukaresttel és minden lehető elkövetünk, hogy a Bánásznak ezt a régi multu pénzügyintézetét a lehetőséghez képest szanáljuk. Minden törekvésünk odairányul, hogy a szanálási akció, amely most Bukarestben folyik, sikerrel járjon.

Amennyiben azonban közölhetek mindazokkal, akik a Timisianánál betéti minőségben érdekeltséggel

bírnak, hogy a betétesek nem fognak veszíteni.

A miniszteri nyilatkozat tartózkodó hangja is igazolja azt a feltevést, hogy a szanálási akció aligha járhat a kívánt sikerrel. Lehetséges, hogy

már ma döntő fordulatot vesz a Timisiana válsága, amely nemcsak a Bánásgot, hanem Erdélyt is érinti, mert az intézet kiterjedt üzletei révén egész Erdélyben összeköttetésekkel bír.

Szellemeskedéssel háritotta el magától Poincaré tegnap a kormányalakítást

Páris, február 19.

A kormányválság megoldásával kapcsolatos tanácskozások tegnap egész napon át tartottak. A legtöbb pártvezér Doumergue elnöknek azt ajánlotta, hogy újból Tardieut bizza meg a kormányalakítással. Poincaré kihallgatáson jelent meg az elnökkel és élesen ellenezte a radikális szocialisták, valamint a baloldali blokk kormányalakítását, mert ez a megoldás veszedelmes következményekkel járhatna az ország pénzügyeire nézve. Mértékadó politikai körök véleménye szerint vagy Tar-

diu, vagy pedig Poincaré lesz a miniszterelnök. Emlegetik ezenkívül még Clementel, Briand, Chautemps és Steeg neveit is. Poincaré kijelentette, hogy az ország helyzete még nem annyira rossz és az ő egészségi állapota még nem annyira jó, hogy a kormányalakítási megbízást elvállalhatná. Doumergue elnök tegnap délután audiencián fogadta Chautemps radikális szenátort, valamint Paul Raynaudot is. Az utóbbi szintén Tardieu újabb megbízása mellett foglalt állást.

Sötétben és sárban élnek a jogos panasszal teli Schnapp-telepi emberek

Temesvár, február 20.

A Schnapp-telep lakói tele vannak panasszal. Panaszai: rossz utak, rossz világítás. Az ősszel a várossal egyezséget kötöttek, hogy hajlandók hozzájárulni az ut és a közvilágítás költségeihez és pedig minden Schnapp-telepi háztulajdonos az utépítéshez méterenkint hatvanegy és a világítási áramvezetékekhez méterenkint kileneven leit volt hajlandó fizetni. Mindkét munkálatot elkezdtek még az ősszel, de aztán abbahagyták. Az a körülmény, hogy a világítási vezetéket nem építették ki ezen a telepen, azt vont maga után, hogy a Schnapp-telepen a közbiztonsági állapotok igen megromlottak és éjjelenként egymást követik a lopások. A sötétség leple alatt

a tolvajok könnyen belopózkodhatnak a házak udvaraira és ott kifosztják a baromfiókat. Nincsen éjjel, hogy kacsát, libát, csirkét ne lopnának el nagyobb mennyiségben. A kiépítetlen utak következtében a sár óriási. A Strada Léda, amely a Schnapp-telep szélén húzódik, volt eddig a főközlekedési vonal. Az ut ki is van mérve, cölöpökkel is elhatárolták. A szomszédos földeket most bérbe vették Laza György és Balogh Kálmán, akik bérleti területüket önkényesen megnagyobbították. Egyszerűen felszántották a kicsőlöpött utat is és a házak mentén mindössze husz centiméteres járdasávot hagytak. A Schnapp-telepiek most a polgármestertől kérik a Strada Léda visszaállítását.

Sztrichninnel megmérgezték egy gazdag amerikai házaspárt

Pozsony, február 20.

A Vág mentén levő Szucsány községben a csendőrség letartóztatta Langfeld József asztalosmestert és ennek feleségét. A házaspár ellen az a gyanu merült fel, hogy többrendbeli gyilkosságot követett el. Langfeld házában lakott Pánel Mátyás és felesége, akik Amerikából hazatért magyarok voltak és nagy összegű pénzzel jöttek haza, hogy itthon birtokot vásároljanak. Az amerikai házaspár százezer cseh koronát a bankban helyezett el, tízezer dollárt pedig maguknál tartottak, hogy a megvenni szándékolt birtokra előleget adjanak. Tegnap reggel Pánel Mátyást és feleségét lakásukon holtan találták. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálukat sztrichninnemérgezés okozta. A gyanu a Langfeld-családra esett.

a rendőrség náluk házkutatást tartott és akkor az egyik fiókban nagyobb mennyiségű dollárt talált. A további kutatás során az egyik félreeső kamrában jelentékeny mennyiségű sztrichninnre akadtak. Ezen súlyos adatok alapján a Langfeld-házaspárt letartóztatták. Az asztalosmester felesége ellen még az a gyanu is felmerült, hogy az utóbbi időben egy gazdag orosz hadifoglyot, valamint a nála lakó Spanickáné nevű gazdag özvegyasszonyt, szintén eltette láb alól. Ez a két ember nemrég gyanus körülmények között halt meg és igen valószínű, hogy Langfeld felesége sztrichninnel megmérgezte őket, hogy pénzükhöz jusson. A súlyos váddal terhelt házaspár tagadja a terberőtt büncselekmény elkövetését.

Lemondott Junian igazságügy-miniszter

Bukarest, febr. 20.

(Tudósítónk telefonjelentése.) Az Univerkul közli, hogy Junian igazságügyminiszter a kormányelnöknek benyújtotta az igazságügyi tárcáról való lemondását. A lap felhívta, hogy annak idején Junian követelte Popovici Mihály volt pénzügyminiszter lemondását, amit az erdélyi képviselők nem tudnak neki megbocsátani és most ő kénytelen távozni. A Lupta ugyancsak befejezett tényként közli Junian lemondását és azt írja, hogy a miniszter és az erdélyi képviselők között több bírói kinevezés miatt éles ellentét támadt. Ezzel szemben az Adeverul megcáfolja Junian lemondásáról szóló híreket. A Junian távozásával kapcsolatos hírekkel egyidejűleg már kombinációk láttak napvilágot az új igazságügyminiszter személyére vonatkozólag. Eszerint Junian utódja Hatiegan Emil dr. a kolozsvári egyetem rektora lesz.

Szomorú alakok az élet gyorsan pergő filmjén

Temesvár, február 19.

Síró asszonyt hoz a rendőr a komiszáros elé. Mögöttük két férfi halad. Ezek a tanúk és a károsultak is egy személyben. Az asszony egyszerű mehalai polgárasszony. Harminc és néhány évig tisztességben élt és most a tolvaj szegyenpecsétjét sütötték homlokára. Három kis gyermeke van. A legidősebb hat éves, a legkisebb három. Férje nem kapott munkát Temesvárott és a regátba ment. Ott csak annyit keres, hogy éppen meg tud élni belőle. Segíteni a családját képtelen. Élni pedig kell. A gyermekeknek meleg étel kell, a hidegnek foga van, az asszony hát lop. Ékszerüzletekbe megy, a gyűrűk a fülönfüggők között a hosszas válogatás közben el-eltünik egy-egy darab. Most azután rajta vezetett. Az ékezerésznek már régóta gyanus volt az asszony, mert három ízben volt üzletében és mindannyiszor eltűnt valami. Tegnap hirtelen kinyitották táskáját és abból egy gyűrűt huztak ki. A tettenérés kétségtelen és az asszonyt átadják az ügyésznek.

Tökrészeg embert hoztak be hajnalban a rendőrök. A kocsit közepén ült és énekelt. Szép nótákat dalolt. Később azután elszomorkodott és olyan hangosan zokogni kezdett, hogy a sírásra figyelmes lett rendőr végre is előállította. Az igazságszolgáltatás során azonban renitenskedni kezdett és zagya előadásából kiderült, hogy ő volt a düszeldorfi rém és mint ilyen megkövetelhetette, hogy megillető tisztelettel kezeljék. A düszeldorfi rémet végül is lecsukták és másnap, amikor részegségét kialudta, szabadon engedték. A rém civilben hentes. Jó-ravaló ember, csak az ital hamar elbánik vele...

VIZUMOK

és bármely más megbízás HERZL, Bem-utca 28. Telefon 16-04, vagy LÖBL könyvkereskedés, Strada Alba Iulia. Telefon 11-60 (586)

Hirek

Rég nem volt

olyan dinom-dánom, mint a tartózkodás és önmérséklet mestereinek legutóbbi bálján. Tobzódó farsangi éjszaka volt. Halat, vadat s mi jó falat, szem-szájnak ingere, azt látok én, de ördögét... konzum itt semmi sincs. Körülbelül így horkant föl, a walesi bárdok költője után kissé szabadon, a megdöbben vendéglős, mikor egyszerre csak föltáruztak a zsebek, s az összes vonalakon kitört a szümpozion. Mint a bőségszaruk, úgy ontották a legendás zsebek dus tartalmukat. Omnia mea mecum porto. — ez volt a klasszikus deviz. Az ünnepély résztvevői ugyanis magukkal hoztak mindent, szendvicstől a piruló házisüteményig. Hatalmas lakmározás volt, önmegtartóztatást feledtető, inkább epikureusi arányokban.

Sebaj. Egyszer van farsang. Csak hogy, mint már az lenni szokott, kis könnyelműségből támad a nagyobb, aszketáink egyszerre csak léhán győzőző szódavizre szomjaztak, az előrehaladó éjszaka mind könnyelműbben repülő óráiban. És itt tört ki a viaszály vendégek és vendéglős közt, ki már eddig is rosszalóan fixirozta a kimeríthetetlen varázszebeket.

Honnan, miképen, senki sem tudja, egyszerre csak egy komplett szódavizkészítő felszerelés állott a terem sarkában. A vendégek épp szódavizgyártásra akartak berendezkedni, — saját rezsiben. Ilyet már csakugyan nem bírhat el egy vendéglősi sziv. Hamarosan lezáratta a vizesapokat. S ezen preventív intézkedésével, szerencsére az utolsó percben, elvette módját annak, hogy a már ugyis veszedelmesen felfokozódó hangulat valóságos — szódavizorgiának adjon helyet.

Flaneur.

— **Az önálló aradi magyar lista.** Az aradi Magyar Párt, mint közöltük, önálló listával veszi fel a küzdelmet a városi tanácsválasztáson. A jelölő listát még ezen a héten benyújtják az aradi törvényszéken.

— **A bánási kormányzóság tanügyi vezetője.** Petrovici János, a bánási tartományi kormányzóság iskolaügyi osztályának főnöke állásáról lemondott. A közoktatásügyi miniszter a lemondott Petrovici helyébe E v u t i a n Sabin volt tankerületi igazgatót nevezte ki, aki tegnap már át is vette hivatala vezetését.

— **Harc a művész autogramjáért.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Galli-Curei világhírű operanékesnő Prágából tegnap Budapestre érkezett. A pályaudvaron valóságos autogramostromnak volt kitéve. A keleti pályaudvar közönsége, a vasuti személyzet és a hálókocsi alkalmazottai is formális harcot vívtak, hogy a híres énekesnő autogramját megszerezzék. Galli-Curei egy nap pihenő után Bukarestbe utazik, ahonnan a hét végén érkezik vissza Budapestre és a Városi Színházban lép fel.

— **Madách-ünnepély.** A Bánási Magyar Közművelődési Egyesület március elején Madách-ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen részletesen ismertetik Madách Imre irodalmi munkásságát és főművét, Az ember tragédiáját. Az egyesület műkedvelői gárdája előadja Az ember tragédiájának néhány határos jelenetét, ezenkívül több szavaló bemutatja Madách költeményeit.

— **Thomas Albert Temesvárott.** Thomas Albert, a genfi nemzetközi munkaügyi hivatal vezetője, tegnap Temesvárra érkezett és rövidesen folytatta útját Bukarestbe. Thomas a romániai munkáviszonyokat kívánja tanulmányozni.

— **Kommunista propagandát üzött egy aradi gyárban.** Káli János, az aradi Astra-gyár munkása, a gyárépületben kommunista propagandát fejtett ki, mire a rendőrség őrizetbe vette. Tegnap átkísérték az aradi ügyészségre, majd a vizsgálóbíró letartóztatta. A nyomozást abban az irányban is folytatják, hogy ki adta a megbízatást Kálinak a kommunista propaganda kifejtésére. Káli Jánost reggelig tartották ott és kihallgatása során súlyosai bánalmazták. V u l p e főügyész szigorú vizsgálatot rendelt el a bántalmazók ellen.

* **A Magyar Leányegylet** március hó elején sorozatos előadásokat rendez, amelyre az érdeklődők szíves figyelmét felhívja.

Legfinomabb tüll, minden színben —
divatcsipkék nagy választékban
DUSCHNITZ-cégnél

— **Pettyes bál Zombolyán.** A zombolyai német leánykoszoru szombaton, február 22-én este nagyszabásu pettyes bált rendez. A bálon különböző szórakozások lesznek és többek között amerikai házasságot és válást is rendeznek. A multság iránt igen nagy az érdeklődés és arra a vidékről is sokan fognak Zombolyára érkezni.

— **Sikerült előadás a Munkástelepen.** A Magyar Párt munkástelepi altagozatának műkedvelői sikerült népszínmű előadást rendeztek. Nagy közönség előtt előadták Tóth Edének a Tolonc című háromfelvonásos darabját. Az összes szereplők kitűnőek voltak és ezek közül különösen kiváltak Mandl Erna, Saliga Rózsi, Bálint Ilonka, Bálint Rózsi, Juhász László, Kátai Bálint, Papp István és Turi László. Az előadás külső sikerét emelte az új díszlet, amelyet a gárda a darabhoz festetett.

* **John-mosógépek, mángorlók, fémneműsavarók, tűzhelyek — feketék és emaillezottak** leszállított áron kaphatók Scherter Ottó vaskezelésében, Temesvár-Belváros.

— **Esküvő.** Szombaton, február huszonkettedikén Kratochwill Péter temesvári gépgyáros Lonci nevű bájos leányát az erzsébetvárosi plébániatemplomban délután öt órakor oltár elé vezeti Tóth József, a Szent György-téren levő látszerészüzlet tulajdonosa, ismert temesvári kereskedő. Tanuk Eslinger József és Sebesthe József gyárigazgatók lesznek. A polgári esküvő szombaton délután tíz órakor megy végbe. A fiatal pár nászutra Olaszországba utazik.

— **Husz évi kényszer munkára ítélték.** Vlad Gábort, a bacsa megyei Budesti községből való tanítót, az ügyészség négy kisleány megrontásával vádolta. A bacsaú esküdtsték tegnap tárgyalta az ügyet és a tanítót husz évi kényszer munkára ítélték.

— **Lezuhant repülőgép.** Prágából jelentik, hogy az egyik A. L. jelzésű repülőgép tegnap reggel Nyitra mellett lezuhant. A repülőgép egy háztetőre esett és összetört. A pilóta könnyebben sebesült meg. Szocholovszki megfigyelő alhadnagy azonban szörnyen halt.

* **Ha Temesvárra jön, kérje mindenütt az ingyenes tájékoztatót (Conducatorul prin Timisoara).**

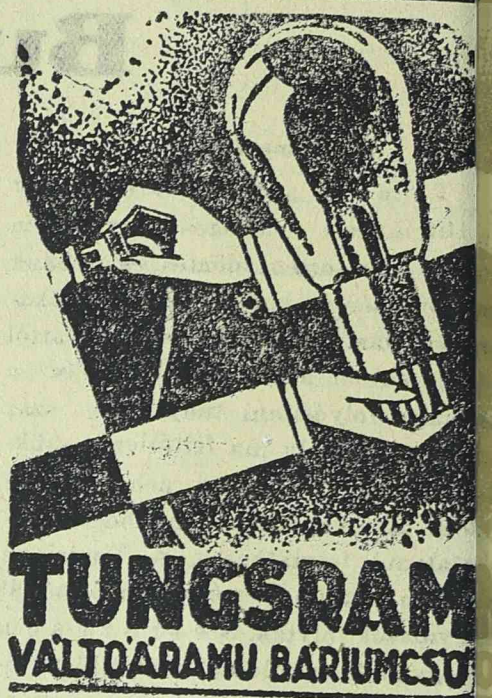
Ha utazik, sétál, lefekszik, de nem tud aludni, vegye elő a Dr. Cherestiesiu-Dérléle 12 füzeteiből álló „100 ujság cikk alapján románul” c. nyelvkönyvet, mely szórakoztató, buzdító és bátorító hangon megtanítja románul. Kapható Moravetz könyvkereskedésben.

— **Műkedvelői előadás a Krizsán-telepen.** A Magyar Párt Krizsán-telepi altagozatának műkedvelői gárdája vasárnap, február 23-án délután három órakor a mozi helyiségében műkedvelői előadást rendez. Előadásra kerül négy egyfelvonásos vigjáték.

— **A zsidó nőegyletek karton-bálja.** A temesvári zsidó nőegyletek szombaton, február huszonkettedikén a városi Vigadóban rendezik karton-bálszert, amely minden egyszerűsége mellett nemesak elite-bál, hanem a farsang egyik kiemelkedő mulatsága lesz. A legötletesebb karton-kosztüm és a legizlésebb Ivetta ruha díjat kap, egyébként toilletékényszer nincsen. Jegyek a választmányi hölgyeknél és este a pénztárnál kaphatók. Tánccsok mérsékelt áron válthatják meg jegyeiket.

* **A Palace-kávéház és bar a közönség legkedveltebb szórakozóhelye.** A kávéházban Csengeri Géza fiatalos hévvel muzsikáló nagyszerű országybandája gondoskodik vidám hangulatról, a barban pedig világvárosi műsor vonz állandóan nagyszámú közönséget. A bar változatos művészi számai és az elsőrendű jazz-együttesnek legújabb slágerei bő forrásaik jókedvnek és a gondtalan szórakozásnak.

— **Elítélt kémek.** Belgrádi híradás szerint a bíróság kémkedés miatt évi börtönre ítélte Solian olasz állampolgárt. Lamachio olasz állampolgár két évi börtönt Michojics jugoszláv polgár pedig három évi börtönt kapott.

TUNGSRAM
VÁLTOÁRAMU BARIUMCSŐ

AG 4100

Magasfrekvencia és ellenállás erősítőcső

AG 4100

Universalcső

G 150

Magasfrekvencia és ellenállás erősítőcső

G 115

Universalcső

G 150

Universalcső

L 190

Alacsonyfrekvenciacső

P 190

Végerősítőcső

PV 475

Kétirányú egyenirányítócső

Kérje a műszaki adatokat

rádiókereskedőjétől!

Árlejtési hirdetmény

A TEMESV. MAGYAR HÁZ
Részvénytársaság

kétemeletes székházának felépítésénél szükséges:

műkő, beton és lapburkolati munka;
asztalos, lakatos és mázó munkák;
külön lakatos és mázó munkák;
üveges munka;
szobafestő és falmázoló munka;
amerikai és hajópadozati munka;
vízvezeték és csatornázási munka;
villanyosvilágítás;
eszlingeni redőnyök;
szobrász munka;
kályhas munka
vállalatba adásra ezennel

nyilvános árlejtést

hirdet. Pályázhatnak mindazon iparosok, akik megfelelő jogosítvánnyal és képesítéssel bírnak.

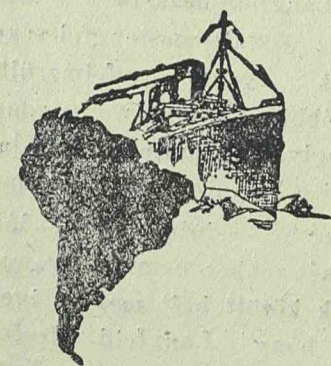
Az ajánlatok február hó 25-ének déli 12 óráig Székely László műépítészhez (Bulv. Mihai Viteazul 7) adandók be; a kiírás ugyanott vehető át.

Megelőzőleg az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bántpénz az Erdélyi Bank és Takarékpénztárnál vagy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbanknál letétbe helyezendő és a letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Az igazgatóság fenntartja magának a jogot arra nézve, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül azok összegére szabadon választhasson.

Timisoara, 1930 február 10.

Az igazgatóság

Argentina, Brazília és Uruguay-ba

az egyedül német társasággal, amelynek hajói csak délamerikai kikötőkbe futnak, egyenes III. osztályu hajók, „Cap Arcona” a világ egyetlen hajója, amely Hamburgtól Délamerikáig csak 12 napig megy.

HAMBURG - DÉLAMERIKAI
GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

KLEIN GYULA

UGYVÖKSÉGE

Központ: Timisoara, Str. I. C. Bratianu 6.

Fiókok: Arad, Bul. Regele Ferdinand 62. Bucuresti, Bul. Dinicu Golescu 41 bis. Cernăuți, Str. Reg. Ferdinand 27. Chişinău, Str. Negustorilor, Casa Barbatat

Német hajók, német konyha, német kiszolgálás. Gyorsvonat Hamburgig.

A postatakarék ügye a szenátus ülésén

Bukarest, február 20.

A szenátus tegnapi ülésén Gyárfás Elemér dr. interpellációt intézett a pénzügyminiszterhez és kérdezi, van-e tudomása arról, hogy az adóhivatali közegek elérverezik az adóalanyok javait azok tudta nélkül. Feleltette a háboru előtti postatakarék betétek ügyét is és intézkedést kér, hogy a betétesek pénzüket visszakapják. A kamara tegnapi ülésén Dán

Romulusz szocialista képviselő kéri, hogy indítsanak vizsgálatot két Hotin-megyei komizárus ellen, akik egy munkásgyermeket halálra bántalmaztak. Leon képviselő az újságírók vasuti jegyeit tette szóvá, Landau eionisa pedig a besszarabiai antiszemita zavargásokról beszélt. Napirenden a francia-román munkaegyezmény és a nemzeti munka védelméről szóló törvény volt.

szülői értekezletet és közgyűlést az állami magyar tannyelvű fiú-gymnázium (volt polgári iskolai) testülete vasárnap, a hó 23-ikéig 11 órakor az intézeti helyben, Belváros, Balázs-tér II. Az értekezleten az aktuális ügyek megbeszélésén kívül tárgya-kerülnek a múlt évi számadások idei költségeloirányzat, azért kért az érdekelt szülők ezuton is, azon minél inkább megjelenjenek.

A Vörös Kereszt Egyetemes Társaságja március elsején, jövő héten a Tiszti Kaszinó összes területén nagyszabású álarcos bált rendezni kíván a gyarapítására. A rendezés kéri a hölgyeket, hogy az eseményen lehetőleg vörös dominóban jelenjenek meg. Az álarcos bál kezdete február 23-án, Belépődíj száz lei személyenként, családijegy kétszáz lei.

EMBERG SELYEM
80 cm. széles
LEI 84.—
a Népáruházban, Belváros.

A Magyar Dalárda hangversenye. A Temesvári Magyar Dalárda február 8-án tartja meg nagy hangversenyt a Tiszti Kaszinóban. A versenyen két budapesti vendég lép és pedig Sándor Ibolya versenyző és Rösler operanékes.

Elutunt aradi asszony. Aradról érkezik, hogy Furkics Imre asztalos harminc éves felesége Kelemen utca 9. szám alatti lakásán köldökfájdalommal öngyilkosságot követett el és meghalt. Az öngyilkos asszony hátrahagyott hátra és megírta, hogy a halál oka életuntás.

Csendőrséggel őrzik az operát. A budapesti operát napok óta csendőrséggel őrzik. Az igazgatóságnak ugyanolyan gondjaira jutott, hogy az operaház ellen zavargásokat készítenek. A tervezett zavargások miatt csendőrség készenlétben.

A klopódiai magyarság műsoros. A klopódiai magyarság vasárnap, február 23-án este nagy műsoros rendezést tart, amelyen mint vendégek meghívottak a következők: 1. Klopódiai és végvári műkedvelők. 2. Hoven: Himnusz az éjhez, éneklés. 3. Végvári dalkör. 4. Török Rezső: Lóránc, egyfelvonásos bohózat, előadja Kiss Antal, Bodnár László, Mustánszky és Kiss Béni. 5. Levelet a postára, szavalja Tóth Vilma, előadja a végvári dalkör. 6. Ániel ne bógj, Békefy László pártfogója, előadja ifj. Zöld Zoltán. 7. Tetemrehívás, megaláztatás, előadja ifj. Zöld Zoltán. 8. Zongorakíséssel előadja ifj. Zoltán. 9. Nyomonlógót mond Vas Béni. 10. Erdőben, egyfelvonásos vígjáték, előadja Császár Ádámné, ifj. Zöld Zoltán, Ungor István, Korszós Péter, Császár József, Bujdosó András és Császár Károly. 11. Mi volt nekem a szívem, kardal, előadja a végvári dalkör. Előadás után tánc következik.

Arpád Citron fiókja
Parfüm és Parfümeria
Temesvár, Józsefváros, Hunyadi-utca
(Krauser-ház).

Kommunistákat hajszolnak. Zágrábi jelentés szerint a rendőrség kommunisták üzemek miatt letartóztatta Silovics horvát bán unokaöccsét, Silovics Szveszkót, ennek feleségét és Nana nevű leányát. Ezenkívül több más személyt is őrizetbe vettek, akiknek nevét egyelőre nem közlik.

Álarcok, konfetti, szerpentin, bohócsapkák, tombola-jegyek nagy választékban Tarján papírkereskedésben, Hunyadi-utca 6.

Csudálatos erejű médium. Berlini tudósítás szerint az egyik orvosi társaság ülésén tegnap csudálatos erejű médiumot mutattak be. A ritka képességgel megáldott médium a neki megmutatott tárgyakról megállapította, hogy azokkal évek előtt mi történt. Felmutattak neki egy nagy szegyet, amelyről azt mondta, hogy azzal harminc év előtt meggyilkoltak egy kis gyermeket. Ez valóban úgy történt és a szeg annak idején a tárgyaláson mint bűnjel szerepelt. Elnyújtott tanár szintén résztvett a médium érdekes bemutatásán és a kiváló professzor megerősítette, hogy ilyen rendkívüli képességek nem tartoznak a lehetetlenségek közé. Az egyes írásokból is példátlanul alapos következtetéseket vont le a különös médium.

A Magyar Leányegylet vezetősége meghívja összes tagjait február 21-én pénteken, délután fél 7 órakor a Dómtér 1. I. em. tartandó rendkívüli gyűlésre egy farsangi táncestély rendezésének megbeszélése végett.

A bevonuló ujoncok nem utazhatnak ingyen. Bukaresti értesülés szerint a hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy ezentúl a bevonuló katonák sem utazhatnak ingyen a vonatokon és így a március elsején bevonuló ujoncoknak sincsen joguk az ingyenes vasuti utra. A katonák kötelesek megváltani a rendes menetjegyet és ennek elmulasztása esetén a szokásos büntetéssel sújtják és a legközelebbi állomáson leszállítják őket.

A Déli Hirlap Budapesten állandóan olvasható a Park-szálloda kávéházában VIII. Baross-tér 10.

Magyar népmisziók. Trefán Timót máriaradnai ferencendi atya népmisziókat tart a németszentpéteri és a munari magyar hívek számára. Ezen misziókat Pacha Ágost püspök nyitotta meg ünnepélyes istentisztelettel és szentbeszéddel.

Dohánytermelők panasza. Régi panasza a dohánytermelő gazdáknak, hogy a kincstár igen alacsony áron váltja be a dohányt. Temestorontól, Arad, Bihar és Szatmármegye dohánytermelői szombaton, február huszoneketedikén az aradi mezőgazdasági kamarában ebben a kérdésben értekezletet tartanak, egyúttal memorandumot dolgoznak ki, melyben sérelmeik orvoslását kérik és azt a kormányhoz juttatják el.

Városi tejközpont

Házhoz szállít I. oszt. pasztörizált tejet, palackozva literje 10 — Lei
10 l tertől kannában literje 9. — Lei

Rendelést felvesz a Városi tejközpont. Telefon 11-39.

Kosztolányi Dezső: Lenni vagy nem lenni. A Nyugat most megjelent február 16-iki száma közli Kosztolányi Dezsőnek a magyar írók egyesületében tartott beszédét, amely a napi sajtóban eddig csak rövid kivonatokban jelent meg, de tárgyánál fogva máris nagy vitát provokált. A szám kiemelkedő közleményei közül megemlítendők Tamás Mihálynak, a szlovenszói magyar írók egyik legkülönb tagjának Mirakulus című kis regénye, amelyet egész terjedelmében közöl a folyóirat; továbbá Nagy Endre portréja Ujházi Ederről, Móricz Zsigmond regényfolytatása, Bartalis János és Szabó Lőrinc versei, Németh László tanulmánya Geilert Oszkáról, Schöpflin Aladár disputája Klebelsberg miniszternek a középiskolai latinnyelvtanításra vonatkozó tervéről és Ady Lajos állásfoglalása a Légy jó mindhalálig-ot a tanárság részéről ért támadásokkal szemben. A gazdag szám ára példányonként 60 lei, negyedévi előfizetés 300 lei. Főbizománys: Pallas, Cluj, Strada I. Ratiu No. A.

Leégett szalmakazal. Ehrenreich Katalin gyárvárosi Buziási-utlakos udvarán tegnap éjjel egy szalmakazal kigyulladt. Azonnal értesítették a tűzoltókat, akik kivonultak és a lángokat eloltották. A tűz oka ismeretlen.

Villamos és tejeskocsi karambolja. A Buziási uton a 49. számú hatos jelzésű villamoskocsi összeütközött Izsák János medvesi lakos tejeskocsijával. Az összeütközés következtében a kocsi két első kereke összetört és a tej kifolyt. A karambol ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot.

A DÉLI HIRLAP ELŐFIZETŐJE nemcsak a legfrissebb híreket kapja minden más lapot megelőzően, hanem naponta tárcát, regényt, élénk gazdasági és sportrovatot, valamint a rádióműsört. Csak a Déli Hirlap előfizetői minden hónapban ingyen közölhetnek egy tiz szóig terjedő apróhirdetést. Aki most előfizetnek, a régi előfizetőkkel együtt résztvesznek abban a sorsolásban, melyet március hóban rendezünk. A nyertes utalványt kap, melyvel február hónapban bármikor három napon át teljesen ingyen lakhatik Budapesten a Park szállóban. Hogy a sorsolást csak olyanok között ejtsük meg, akik tényleg szándékoznak Budapestre utazni, kérjük ugy temesvári, mint vidéki előfizetőinket, hogy címüket jelentsék be azzal, hogy a sorsolásban részt kívánnak venni.

Ha szereti egészségét, csakis természetes vegytiszta buziási szénsavval teltett HERCULES szikvízből igyék. Cím: Hercules szikvízgyár, Temesvár-Erzsébetváros Str. Jona Vasi (Rezső-utca) 1. szám. Telefon: 20-22.

UJ KEDVEZMÉNY VENDÉGEINKNEK

Ezen lap előfizetőinek megelégedésére nyújtott

20% kedvezményt szobárainkból

10% kedvezményt olcsó éttermi árainkból (menü kivéve) módunkban van az UJSÁO kiadóhivatalával létesített megállapodás alapján kibővíteni a

MAGYAR KIR. OPERAHÁZ NEMZETI SZÍNHÁZ KAMARA SZÍNHÁZ

előadásaira szóló mérsékelt áru jegyekkel. Tekintettel a nagy keresletre, kérjük szoba- és színházjegy rendelését két-három nappal előbb velünk közölni.

Park Szálloda BUDAPEST

szemben a Keleti pályaudvar érkezési oldalával. (Nincs kocsiköltsége.)

Igen olcsón kapható nagyobb tétel

MAKULATURA

Cím a kiadóban.

Rádió

Csütörtök, (Február 20.) Budapest, 9 óra 15: Hangverseny Negro Viola ének, Solthy György zongora- és Hidy-Gyulai Mária hegedűművész közreműködésével. 12 óra: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 5 óra 40: Citerahangverseny. 7 óra 30: Poldini Farsangi lakodalom című operájának az előadása. 10 óra 30: Magyar Imre és cigányzenekarának esti hangversenye. **Bécs, 11 óra:** A Silving-négyes hangversenye. 3 óra 30: Szórakoztató zene. Flotow Frigyes Alessandro Stradella című operájának az előadása. **Breslau, 7 óra 15:** Esti hangverseny. 8 óra 30: Ludwig Heinz Das Märchen vom Charlie Chaplin című hangjátékának az előadása. 9 óra 35: Kamarazene. 10 óra 35: Táncczene. **Berlin, 7 óra 30:** Énekkar hangversenye. 8 óra 30: Gerhart Hauptmann College Crampton című darabjának az előadása, utána táncczene. **Belgrád, 10 óra 30:** Gramofonzene. 12 óra 40: Déli zene. 6 ó.: Kávéházi zene. 8 ó.: Operaelőadás közvetítése Laibachból. **Bukarest, 4 óra:** A rádiózenekar hangversenye. 5 óra: Szimfonikus hangverseny. 8 óra: Operaelőadás közvetítése az állami Operaházból. **Kattowitz, 12 óra:** Déli zene. 5 óra 45: Szórakoztató zene. 8 óra 30: Könnyű zene. 11 óra: Táncczene. **Leipzig, 7 óra 35:** Esti hangverseny. 9 óra 30: Gramofonzene. **Mährisch-Ostrau, 11 óra 30:** Gramofonzene. 12 óra 30: Déli zene. 4 óra 30: Kamarazene. 5 óra 30: Dalok és áriák. 7 óra: Hangverseny közvetítése Brünnből. 10 óra 15: Gramofonzene. **München, 7 óra 45:** Szórakoztató zene. 9 óra 15: Kamarazene. **Stuttgart, 4 óra:** Szórakoztató zene. 8 óra 15: Magyar népdalokat énekel Domány Sári és Forró László énekművész. 11 óra 10: Gramofon-táncczene.

Péntek, (Február 21.) Budapest, 9 óra 15: A rádió házi zenekarának hangversenye. 12 óra: Katonazene. 5 óra 30: Könnyű zene. 7 óra 30: A Palestrina énekkar hangversenye. 9 óra 25: Gramofonzene. 10 óra: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. **Bécs, 11 óra:** A Silving-négyes hangversenye. 3 óra 30: Gramofonzene. 4 óra 30: Kamarazene. 8 óra: Szatmári Tibor zongoraművész hangversenye. 9 óra: Bécsi est. **Breslau, 7 óra:** Esti hangverseny. 8 óra 30: Szórakoztató zene. **Berlin, 5 óra 30:** Fuvolahangverseny. 7 óra: Jazz-szolisták hangversenye. 8 óra 30: Operarészletek. Utána táncczene. **Belgrád, 10 óra 30:** Gramofonzene. 12 óra 40: A rádiókvartett hangversenye. 6 óra: Gramofon-táncczene. 8 óra: Operaelőadás közvetítése az Operaházból. **Bukarest, 4 óra:** Szórakoztató zene. 8 óra: Esti hangverseny. **Kattowitz, 4 óra 20:** Szórakoztató zene. 5 óra 45: Délutáni hangverseny. 8 óra 15: Szimfonikus hangverseny. **Leipzig, 8 óra:** Szimfonikus hangverseny. 10 óra: Táncczene. **Mährisch-Ostrau, 11 óra 30:** Gramofonzene. 12 óra 30: Déli zene. 4 óra 30: Fuvózenekar hangversenye. 7 óra: Szimfonikus hangverseny közvetítése Brünnből. 10 óra 15: Kávéházi zene közvetítése Prágából. **München, 4 óra 30:** Délutáni hangverseny. 5 óra 25: Kamarazene. 7 óra 30: Mascagni Cavalleria rusticana és Leoncavallo Bajazzo című operájának az előadása. **Stuttgart, 7 óra 30:** Esti hangverseny. 8 óra 45: Szórakoztató zene. 9 óra 45: Kamarazene.

Közgazdaság

Adózási pillanatfelvétel a temesvári polgárról és több takarékbetéti könyvéről

Temesvár, febr. 20.

A gazdasági viszonyok szomorú-játékának könnyesen megható epizódja játszódott le az egyik temesvári adókiivetőbizottság előtt. Emberek állnak a pénzügyigazgatóság folyosóján. Izgatottak, nem kellemes dolog a semmiből adót fizetni. Beszélgetnek, az eshetőségeket tárgyalják. Akik már túl vannak, azok sietve hagyják el az épületet, akik még sorra kerülnek, már szeretnének tullen rajta. A várazók között van egy temesvári iparosember. Sorra kerül. Az elnök elé áll, aki emelni akarja az adót. Az adóalany tiltakozik:

— De elnök ur, hova gondol. Nincs termelés, nincs kereset, pang minden, miből, elnök ur, miből? ...

Aggódó szemmel néz a bizottsági elnökre, aki megigazítja cvikkerjét és lapozgat az iratok között, majd így szól:

— Maga panaszkodik? Mit szóljon akkor a szomszédja, aki valóban csak iparából tengődik és mégis teljesíti kötelezettségét az állammal szemben. Ön jómodu ember. Mindenki annak ismeri. Betétei vannak a különböző temesvári bankokban. Nem lesz semmi baja, ha idén az adóalapját huszezer leiel felemeljük ...

Az adóalany alacsony, szerény ember. Tipusa a temesvári polgárnak, a békés embernek, aki örül, ha fizetni tud a kincstárnak és egy szót sem vesztegetne tovább, ha valóban abban a helyzetben volna, hogy fizethet:

— Elnök ur, maga ugy-e tréfál?

— Minek tréfáljak, maga talán azt hiszi, hogy olyan kellemes dolog az adóalanyokkal naponta értekezni, panaszaikat meghallgatni?

Arad tenyészállatokat vásárol. Arad város ideiglenes bizottsága elhatározta, hogy tenyészállatokat vásárol.

— Szóval az elnök ur nem hisz nekem?

— Nem. De siessünk. Nézze, még negyvenyolc ember panasztát kell ma meghallgatnom és az adóját kivetnem.

Az adóalany erre a zsebébe nyul. Kotorász az oldalzsebben és egyszerre több darab takarékkönyv kerül az elnöki asztalra. Az elnök szól:

— Engem nem érdekelnek a betétei. Azok utáni jövedelmi adóját másik bizottság állapítja meg. Örüljön, hogy módjában van kereseti, jövedelmi és betéti adót is fizetni. Ez csak azt igazolja, hogy ön valóban jól szituált adóalany, irigylésre méltó ember.

— Nézze elnök ur, itt vannak a betétkönyveim. Az egyik azt igazolja, hogy a Hermes bankban volt a pénzem, a másik tanubizonyoságot tesz arról, hogy a Sváb Kereskedelmi és Iparbankot sem kíméltem pénzem elhelyezésével, a harmadik igazolja, hogy betétes vagyok a Polgári Takarékpénztárnál.

Az adóalany rezignáltan elhallgat. Pillanatnyi csend következik. Az elnök, aki kedves, tréfátértő, de az emberekkel érző pénzügyi tisztviselő, erre maga elé néz. Azután az iratokban keresgél, lapozgat. Az adóalany szemében könny csillog. Az elnök az asztalra hajolva diktálja:

— Jegyző ur, adóalany adóalapját nem emeltük, az megmaradt a tavalyi alapon ...

Adóalany zsebre gyüri több évtizedes verejtékes munka gyümölcsének betéti könyveit. Kimegy ... Nesztele nélkül eltűnik ...

Szomorúan megható epizódja volt ez az 1930. év gazdasági rémdrámájának.

g-d.

Velesov Géza dr. helyettes aradi polgármester ezért Biharmegyébe utazott.

Ujabb nagy külföldi kölcsönök karesti jelentések szerint Magyar pénzügyminiszter külföldi újabb külföldi kölcsön felvételére nyuló tárgyalásokkal is összefüggésben áll. A pénzügyminiszter azért utazik Londonba, hogy a évi stabilizációs kölcsön második letének felvételére vonatkozólag sön megállapodást, mert ettől mány már eltekintett, hanem az rikai Morgan-csoport londoni zottaival tárgyal az új külföld esön ügyében. A londoni tárgya kal párhuzamosan még egy köcsön ügyében lesznek tárgya Levevre Gaston francia ügyi szakértő ugyanis felhatalmazott kapott a román államvasutak gátóságától, tolytasson külföldi államvasutak számára nyújtandó milliárdos kölcsönre vonatkozóla nácskozásokat.

Az orvosok adója. Temesvárot nap kezdték meg az orvosok adó megállapítását. Az emelések tízezer huszezer lei között váltakoznak, de harmincöt ezer leies emelés is. Kornél dr. kijelentette, hogy az orvosok adókivetése lakásuk és rendőrségi becsértéke szerint minden leiel tabella alapján történik. A malomtulajdonosok adóját igen gasan emelték, másokét viszont csökkentették. Megirtuk, hogy a velőket kilenc adózási kategóriába osztották. Minthogy a beosztással vendéglős elégedetlen volt, a beosztást visszavonták és a vendéglősök adóztatása egyénekenként fog meg történni.

Erdélyi gazdák magyarországi kirándulása. Megirtuk, hogy Budapestén március 20. és 25. napjai között nagyszabású mezőgazdasági kiállítás rendeznek. Erre a kiállításra aradélyi Gazdasági Egyesület nagyvonalú kirándulást tervez, akik a tanulmányi uton résztveszem csak a budapesti kiállítást tekintik meg, hanem vidéken kirándulnak is résztvesznek. A részvétel az utlevélszerzéssel, vizummal, valamint utazással, elszállásolással és ellátással 4400 lei. Ebből azonban mérsékelten kapnak azok, akiknek Budapesti kónaik vannak és így elszállásolás és ellátásra nem tartanak igényt. Vesebbet fizetnek azok is, akik a gyarorezági vidéki kirándulásra nem vesznek részt. A tanulmányi ut napig tart. Vidéki kirándulásokra mennek Magyaróvára, Mosonszabolcsra, Kapuvárra, Győre és Gödöllőre. Akik a tanulmányuton résztvőhajtanak, ezt jelentsék be az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkári hivatalának Cluj, Strada Muresan 10. szám alá, ahová egyuttal az állampolgári és személyazonosságai igazolványt továbbá a részvételi díjat is be kell küldeni.

A budapesti tőzsde jegyző (Február 19) Leszámolóbank Kereskedelmi Bank 1085. An Magyar Bank 885 Magyar F 755. Pesti Hazai 1830. Drasche Csáky-Prackfalvi 55. Urikányi 12 Rima 830. Salgó 471. Általános Köszén 652 Beocsini —, Nasici 14 Spodium —, Szikra —, Ganz 10 Magyar cukor 1175. Délcukor 10 Lipták —, Egis —0, Nova 3 Temesvári Szesz —0. Temes Sör —.

Csak a mentholos ízű angol

„MINTIPS”

a valódi!

Kapható: Somogyinál, Lloyd-sor 11

Minden országok kereskedői, importőrök!

Látogassa meg saját érdekében a hatalmas

Lipcsei mintavásárt

1930 márc. 2-8-ig.

(Nagy technikai és építési vásár márc. 2-12-ig, textil- és sportcikk vására március 2-6-ig.)

Ipar és nagykereskedelem várja Önt ott! 21 ország kb. 10000 kiállítója!

Kérjen azonnal bővebb felvilágosítást

Leipziger Messamt, Leipzig

vagy a tb. képviselőtől: Angerhauer Jenő, Timisoara 1, Strada General Praporgescu 3. szám

Próhirdetések

**Egy szó ára három lei, vastag
vel öt lei. Legkisebb apróhirdet-
sarmine lei, álláskeresőknek tiz
g husz lei. A hirdetési díj min-
egyes esetben előre fizetendő.
fizetőink abban a kedvezmény-
részesülnek, hogy az utolsó elő-
tési nyugta felmutatása ellené-
havanokint egyszer díjmentesen
ölhetnek egy tiz szóig terjedő
óhirdetést.**

Igazi jósnő

ki megmondja multját, jelenét
és jövőjét, tanácsokkal szolgál,
nem csalás, minden beteljesedik.
Érdeklődők forduljanak bizalom-
mal hozzám. Temesvár, Erzsébet-
város, Posta-utca 18. szám.
Vidékieknek levélben is.
Válaszbélyeg melléklendő.
Diszkrét lakás!

Házasság

Jobbmódu

esztény kereskedő vagyok s há-
ság céljából keresem 34-38 éves
egyasszony ismeretségét, ki némi
ománnyal rendelkezik. Teljes cím
leket „Három rózsá” jelígre a
dóba kérek. (508)

28 éves

megjelenésű kereskedő ezuton ke-
j jól nevelt szimpatikus leány tisz-
sleges ismeretségét. Csakis komoly
andéku leveleket kérek „Szekul”
igére a lap kiadójába. (423)

Alkalmazás

Akvizitőr

onnali belépésre felvétetik. Adorján
gépvállalat, Timisoara, Strada Lo-
ovics 4. (535)

Fiatal ügyes

abósággedet felveszünk. Winternitz.
(661)

Mindenes

ny jó bizonyítvánnyal azonnal fel-
telik. Jelentkezni Bonnáz-utca 12.
fűt. (546)

Allást keres

Soffőr

onnalra állást keres. Georg Flei-
her, Erzsébetváros, Postau. 14. (524)

Utazó

ánatban jól bevezetett állást vagy
pviselést keres. Cimeket „Fűszer
cukorka” jelígre kérek. (541)

Adás-vétel

Rónác központjában

ét szobás családi ház nagy telekkel
adó. Cim: Nisztor, Hertelendy-u. 36.
(510)

Eladó

szobás, modern új ház, a gyárvárosi
domás mellett. Ügynökök díjaztatnak.
im a kiadóban. (526)

Tojás keltető gépeket

villany, petroleum és mindennemű
fűtésre berendezve, — csirke, ruca,
liba és egyéb szárnyasok tojásának
kikeltetésére — kaphat az egyedüli
gyártónál.

Becher Géza, elektrotechnikai vállalat
Temesvár III, Mühle Vilmos-utca 1.

Erzsébetvárosi szántóföldek
tűnő termőtalaj, másfél holdas és
gyholdas parcellákban eladók, esetleg
érbeadók. A földi Géza dr. (Belváros,
Enau-tér 1, Eisenstädter-ház). (269)

503 Fiat

zemélyautó kifogástalan üzemképes
llapotban o'csón eladó. Telefon 15-30.
(529)

Piros tüzek, halvány arcok

A Déli Hírnap eredeti
regénye.

— 45. folytatás —

Aztán Kollár felé fordult:

— Segédmérnök ur, hallgattam,
amiket a munkásoknak mondott. Elő-
ször is hibáztatnom kell azt, hogy nem
volt velük eléggé erélyes. Az ilyen
néppel nem szabad keztrüsen bánni.
És mi jogon tett ön ígéretet nekik ar-
ra, hogy a holnapi megbeszélésen szó-
szólójuk lesz?

— Kérem, igazgató ur, meg kell
vizsgálni kérelmeiket, mert bizonyos
mértékben igazuk van.

— Mi az, hogy igazuk van? Igaza
mindig az igazgatóságnak van! Ezt
jegyezze meg magának segédmérnök
ur. Könnyelmű ígéretet tett, amikor
kijelentette, hogy a munkások érde-
keit meg fogja védeni. Önnek kötele-
sége a gyár érdekeit megvédeni. Ezt
ne felejtse el! Erre kapott megbízást
és nem arra, hogy a munkások pró-
kátorra legyen.

A segédmérnök arca halványult és
nem tudott hirtelen mit válaszolni.
Erre azonban nem is volt szükség,
mert az igazgató máris folytatta
beszédét:

— Azt is láttam, hogy elküldte a
cesendőröket és mondhatom, hogy e
tekintetben teljesen érthetetlenül és
önhatalmulag cselekedett. Önnek az
lett volna a kötelessége, hogy a cesen-
dőrökkel az összes zavargókat föliras-
sa, megállapíttassa, kik voltak az ab-
lakbeverők és a vezetőket le kellett
volna fogatni. Remélem, hogy ezt a
mai napot megjegyzi magának és más-
kor másképpen fog a munkásokkal
beszélni. Lágyságával tulságosan ki-
mutatja azt, hogy valamikor ön is
közéjük tartozott.

A segédmérnök bátortalanul szólalt
meg:

— Igazgató ur, kérem, szabad ismé-
telnem egy kérésemet, amelyet már a
főmérnök urnak is előadtam?

— És mi az?

— Méltóztassék engem fölmenteni az
alól, hogy holnap este a munkásokkal
tárgyaljak. Hiszen igazgató ur saját
maga mondotta, hogy nem vagyok
eléggé erélyes.

— Kérését nem teljesíthetem, segéd-
mérnök ur. Önnek részt kell vennie a
tárgyaláson, mert önben a munkások
jobban biznak meg, mint más tisztvi-
selőben, mivel azt hiszik, hogy azon a
cimen, hogy közülük való, nem fogja
őket elhagyni. Tehát ismétlem, önnek
ott kell lennie azon a tárgyaláson. Ar-
ra azonban figyelmeztetem, hogy a
gyár érdekeit jobban és erélyesebben
képviselje, mint ma.

A kihallgatás véget ért.
A segédmérnök meghajította magát
és eltávozott az igazgatói villából.

Nem lehet azt elmondani, hogy mi-
esoda érzelmek háborogtak a szívében.
Érezte, hogy a kötelességérzet és a
parancs rettentő tusára kél benne.

Kötelességének érezte azt, hogy a
munkásokat, akiknek nyilvánvalóan
igazuk volt és akik származásánál
fogva testvérei, nem szabad teljesen
magukra hagyni és hogy pártfogolnia
kell ügyüket. Ezzel szemben azonban
a parancs arra szorította, hogy jobb
belátása és meggyőződése ellenére
közreműködjék a munkások letörésé-
ben. Nagyon fiatal volt ahhoz, hogy be-
letörődjék ebbe. Hiszen voltak más
gyári tisztviselők is, akik fiatalabb
korukban bérzenkedtek, ágaskodtak

a gyár tulságos kizsákmányoló rend-
szere ellen. Ezek is el vltak telve
emberszeretettől és át voltak itatva a
jogegyenlőség, a méltányosság és hu-
manizmus elveitől. Ezek is azt hirdet-
ték, hogy nemesak a munkásnak van
szüksége a gyárra, hanem a gyárnak
is a munkásokra és hogy gyár és
munkás egymásra vannak utalva.
Hangoztatták azt, hogy a munkással
jól és belátóan kell bánni, rendesen
kell fizetni, mert csak így dolgozik az
kedvvel, zsörtölődés nélkül és munka-
ereje a gyár számára csak így tar-
ható meg hosszabb ideig.

Azonban ezek a tisztviselők, akik
ezeknek az eszméknek a prédikálói
akartak lenni, csakhamar belátták,
hogy falra borsót hánynak szavaik-
kal. Csakhamar belátták azt is, hogy
az óriási vasgyár őket is éppen úgy
kizsákmányolja, akár a munkásokat.
Közönyösökké váltak és később nem-
csak nem törődtek többé a munkással,
hanem vak eszközei lettek az igazga-
tóságnak, amikor arról volt szó, hogy
a munkásokat el kell nyomni.

Kollár János segédmérnök még tul-
ságosan idealista volt ahhoz, hogy
ezekről az eszmékről letegyen. Meg
aztán a munkással való emberséges
bánásmód szükségességének meggyő-
ződése talán azért is vert beléje győ-
keret, mert még mindig a munkások
édes testvéreinek érezte magát.

Visszatért a gyárba, azonban ott
nem volt nyugta. Az ő osztályán is
csak a nélkülözhetetlen munkások dol-
goztak. A többinek másnap reggelig
szabad ideje volt.

Inspiciálta munkásait, aztán eltávo-
zott a gyárból. Maniékhoz, aiktől
este azzal távozott, hogy később, ha
a gyárban elvégezte dolgát, visszatér,
nem ment. Fél éjjelen keresztül az ut-
cákon bolyongott, aztán pedig haza-
tért. Lefeküdt és lecsavarta a villanyt.
Azonban álom nem jött szemére.

Sokáig hánykolódott ágyán ide-oda,
amíg végre álom nehezült pilláira.

Álmában ott volt a munkások kö-
zött. Maga is igazi munkás. Apja he-
lyén dolgozott. Fogta két kezében a
hosszu vasfogót és az előmelegítő ke-
menecéből a hengerek görgő szer-
kezetére kidobott forró vasdarabokat
huzta a fogóval egyik hengerpárból a
másikba. Időnkint előkotorta zsebből
a gömbölyű águ rézkörzöt, odaugrott
a hengerelt pléhdarabhoz és megmérte
annak vastagságát, hogy megfelel-e
az előirt mértéknek. Érezte a gyár
forróságát és időnkint kormos-olajos
kezelével megtörölte izzadó homlokát.
Aztán álmodta tovább, hogy amikor
vége volt a szakmáynak és a munká-
sok csoportokban hazafelé tartottak
és velük ment ő is. Arról panaszkod-
tak egymásnak, hogy nem tudnak
megélni. Elhatározták, hogy küldött-
séget menesztenek a főmérnökhöz és
béremelést kérnek.

— De ki fog beszélni? — kérdezték
egyesek.

— Kollár Jani fog beszélni, — mond-
ták rá mindannyian egyhangulag.

Az álom folytatódott és Kollár Jani
ott látta magát egy csomó munkással
Ortvay Lajos főmérnök előtt. Arról
beszélt, hogy a munkásoknak sok fá-
radtságukért milyen kevés bér jár ki
és kérte ennek a felemelését.

Írta: Kubán Endre

A főmérnök válasza nyitotta aj-
kait...

A szoba ajtaján erősen kopogtak. A
cseléd volt, aki a segédmérnök regge-
lijét hozta és mivel első halk kopog-
tatására nem kapott választ, hát erő-
sen zörgetett.

Kollár kiugrott az ágyból és gyor-
san magára kapta ruháit.

(Folyt. köv.)

Nőibicikli

jókarban lévő, részletfizetésre eladó.
IV., Csillag u. 2-a. (536)

Hentesüzlet

jó forgalommal a Belvárosban
családi okok miatt jutányosan,
azonnal eladó. Cim a kiadóban.

Uj családi ház

mellette üres házhellyel vagy anélkül
is eladó. Belváros, Mercy-u. 3, ház-
mesternél. (544)

Lakás

Kiadó

május 1-re Belv., Mercy-u. 3. kettő
szobás irodahelyiség. (512)

Kiadó

azonnal ujonnan épült házban szép
utcai szoba, konyha, éleškamra. Vá-
góhid mögött. Bihar-tér, Kovátsné.
(537)

Lakást

keres április 1-ére gyermektelen há-
zaspár 1 szoba, konyha és éleškamra.
Ajánlat „Csendes” jelígre a kiadóba.

Kiadó

dinnyetermelésre 3 hold kétszer meg-
szántott hereföld. Magvar-u. 74. (543)

Belvárosban

irodának alkalmas szoba-konyhás la-
kás azonnalra kiadó. Bővebbet Steiner
József építész irodájában, Piata Unirii 7.
(545)

Különféle

Olcso cipőjavítás

Talpalást, fejelést és mindennemű ja-
vitást gyorsan és jól végez Királyi
Gábor. Gyárváros, Fő u. 39. (395)

Lakások

tisztítása, portalanítása, par-
kettgyalulás, surolás és ke-
félés. Poloska, bogarak,
patkányok irtása nehéz gáz-
zal garantálva. Ruvin Vállalat, III.,
Püspök-ut 5. (309)

Vendéglő

Gyárváros, Király-u. 24. sz. alatt el-
utazás miatt sürgősen átadó elszámó-
lásra vagy egészen. (534)

Állandó raktáron

fürdő-, üllő-, gyermekkáda. Szauer,
II., Farkas-u. 2. (539)

Szöke Mihály

és Szöke Rozália pirosigazolványa
elveszett, megtalálójá a rendőrségen
adja le. (542)

SOHA nem lesz

jobb alkalma modern olcsó bu-
torvásárlásra, mint most. Ajánljuk
tekintse meg a jözevárosi leg-
nagyobb

butorraktár

anyagát, Rózsa-u. 3. sz. a., a 2.
sz. villamos végállomásánál.
Legnagyobb választék!
Garancia mellett
részletfizetés!

Hehn József és Fia

butorgyára

